

1%80%20%E2%84%961%20%2850%29%202019.pdf (дата звернення: 15.11.2024).

4. Державне агентство розвитку туризму України. ДАРТ: веб-сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/for-sitizens> (дата звернення: 15.11.2024).
5. Доан П. В. Локальні системи у територіальному управлінні туризмом в Україні. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0415U006551> (дата звернення: 15.11.2024).

В. О. Пасічник, Д. Р. Мозгова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ПРОЦЕСИ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ТУРИЗМІ

У статті розглядаються питання особливості процесів транснаціоналізації світового ринку послуг. В результаті дослідження виявлено значення міжнародного туризму в системі міжнародних туристичних послуг. Автором проаналізовано вплив сучасних глобалізаційних процесів на розвиток міжнародного туризму. В результаті дослідження виявлено наслідки світових глобалізаційних процесів для ринку міжнародного туризму.

Ключові слова: міжнародний туризм, транснаціоналізація, глобалізація, туристичні послуги.

The article considers issues of specific features of the processes of transnationalisation of the world market of services. The study reveals the importance of international tourism in the system of international tourism services. The author analyses influence of modern globalisation processes on development of international tourism. The study revealed the consequences of the world globalisation processes for the international tourism market.

Keywords: international tourism, transnationalization, globalization, tourist services.

Мета роботи. Проаналізувати процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток світового ринку туристичних послуг відбувається відповідно до загальносвітових тенденцій розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин, тобто найбільш визначальними та характерними є тенденції транснаціоналізації та глобалізації, в основі яких лежать процеси концентрації виробництва та капіталу. Основною метою процесу концентрації в туризмі є досягнення ефекту масштабу виробництва.

Виклад основного матеріалу. Стан розвитку туристичного ринку країни на сьогоднішній день є одним із показників розвитку економіки держави та все більше набуває масового характеру. Туристичний бізнес є привабливим сектором інвестування для

багатьох підприємців. На сьогоднішній день міжнародний туризм розвивається під впливом глобалізації та регіоналізації світового господарства. Туристична індустрія є однією з найбільших і високоприбуткових галузей світових економік, вона входить до числа трьох найбільших експортних галузей, поступаючись лише нафтодобувній промисловості і автомобілебудуванню. Туризм є одним із вагомих чинників, від яких залежить зростання економіки, підвищення конкурентоспроможності країни на світових ринках та покращення добробуту населення. Транснаціоналізація на сьогодні виступає однією із вагомих тенденцій економічного життя сучасного світу. Вона чітко простежується у таких взаємопов'язаних сферах міжнародного виміру, як туризм та креативні індустрії, значення та роль яких у глобальному розвитку людства тільки зростає [3].

Процеси транснаціоналізації мають різні форми укрупнення господарюючих одиниць у сфері туризму та креативних індустрій у міжнародному масштабі та виходу підприємств на міжнародний рівень. В основі процесу концентрації в туризмі та креативних індустріях лежать ті ж самі причини та чинники, що й в інших галузях економіки. Серед основних форм транснаціоналізації підприємств міжнародного туризму та креативних індустрій вчені виділяють: інтеграцію, диверсифікацію та конгломерацію.

Найпоширенішою формою є інтеграція в основному горизонтальна, що є об'єднанням технологічно однорідних підприємств. Іншою формою транснаціоналізації виступає диверсифікація – об'єднання господарюючих одиниць близьких галузей, які технологічно не поєднуються. Третьою формою концентрації виробництва в міжнародному туризмі та сфері креативних індустрій вчені виокремлюють конгломерацію – об'єднання під єдиним фінансовим контролем підприємств, що не мають виробничих зв'язків і належать до різних видів виробництва та різних галузей економіки. Великі міжнародні підприємства у науковій та навчально-методичній літературі позначаються назвою «транснаціональні корпорації». Їхня діяльність в основному представлена у сфері готельного господарства, туризму, авіап перевезень, шоу-бізнесу. Транснаціоналізація в сферах туризму та креативних індустрій стала логічним наслідком сучасних процесів глобалізації, перетворенням туризму та сучасної інтернаціональної культури на масові явища сучасного світу [2].

Глобалізація суттєво трансформувала індустрію міжнародного туризму, зумовивши виникнення цілого ряду наслідків. Серед них можна виділити наступні:

- екологічні впливи: розширення міжнародного туризму сприяє збільшенню вуглецевого сліду через авіаційні та автомобільні перевезення, а також збільшення навантаження

- на природні ресурси в туристично-популярних регіонах;
- економічні наслідки: міжнародний туризм стимулює розвиток національних економік через прямі інвестиції, створення робочих місць та підвищення загального обсягу споживання;
 - культурні зміни: глобалізація сприяє культурному обміну, але також може призводити до ерозії місцевих культур і традицій через комерціалізацію культурного спадку;
 - соціальні впливи: туризм сприяє міжнародному розумінню та взаємоповазі між народами, але також може породжувати соціальні напруги та конфлікти через розбіжності в рівнях доходів і способах життя.

Міжнародний туризм сьогодні виступає не лише як результат глобалізаційних тенденцій, але й як їх активний посередник і рушій, стимулюючи інтеграційні процеси у світовій економіці та культурі. Він сприяє не тільки міжнародному культурному обміну, але й інтеграції бізнес-структур, формуванню великих транснаціональних корпорацій у галузі гостинності та транспорту, а також розширенню глобальних ринків товарів та послуг.

Посилення глобалізаційних процесів у сфері міжнародного туризму проявляється в створенні масштабних готельних мереж, зростанні міжнародних альянсів серед авіаперевізників та розвитку глобальних систем онлайн-бронювання. Ці системи об'єднують низку послуг, від готельного бронювання до купівлі авіаквитків, і забезпечують клієнтам більш гнучкі та зручні варіанти планування подорожей.

Крім того, глобалізація сприяє стандартизації послуг у туризмі, що включає уніфікацію якісних стандартів готелів, транспортних засобів та інших послуг, що пов'язані з туризмом. Це, в свою чергу, сприяє підвищенню довіри споживачів та їх задоволеності, оскільки уніфіковані стандарти забезпечують передбачуваність і високу якість обслуговування.

Глобалізація також впливає на політику і законодавство в сфері туризму, підштовхуючи країни до формування спільних нормативних рамок для регулювання міжнародного туристичного обігу, забезпечення безпеки та здоров'я мандрівників, а також захисту прав споживачів.

Таким чином, міжнародний туризм стає стимулом транс націоналізації та глобалізації, відіграючи важливу роль у формуванні економічної системи і сприяючи культурному та соціально-економічному зближенню народів світу [1].

Висновки. Можна стверджувати, що транснаціоналізація на сьогодні виступає однією із вагомих тенденцій економічного життя сучасного світу. Вона чітко простежується у таких взаємопов'язаних

сферах міжнародного виміру, як туризм та креативні індустрії, значення та роль яких у глобальному розвитку людства тільки зростає. Основою процесів транснаціоналізації виступають процеси глобалізації, що сьогодні торкаються всіх сфер життя суспільства, проявляючись у сферах туризму та креативних індустрій у різних формах концентрації виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вплив глобалізаційних процесів на розвитку міжнародного туризму: веб-сайт URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**
2. Транснаціоналізація міжнародного туризму: веб-сайт URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**
3. Транснаціоналізація світового ринку туристичних послуг: веб-сайт URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**

Я. О. Покутня, Д. Р. Мозгова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

У статті розглядаються перспективи розвитку промислового (виробничого) туризму в Україні та світі. Автором проаналізовано основні етапи становлення промислового (виробничого) туризму в Україні та світі, окреслено географію основних туристичних макрорегіонів світу та визначені головні напрямки розвитку індустріального туризму у межах кожного з макрорегіонів. Особливе місце приділяється класифікації об'єктів індустріального туризму в сучасній науці. В результаті дослідження виявлено перспективне значення промислового туризму в Україні для сталого розвитку туристичної галузі.

Ключові слова: промисловий туризм, туризм, виробничий (індустріальний) туризм, туристична привабливість (атрактивність), туристичний потенціал.

The article examines the prospects for the development of industrial (manufacturing) tourism in Ukraine and the world. The author analyses the main stages of formation of industrial (manufacturing) tourism in Ukraine and in the world, outlines the geography of the main tourist macro-regions of the world and identifies the main directions of development of industrial tourism within each of the macro-regions. Special attention is paid to the classification of industrial tourism objects in modern science. As a result of the study, the article reveals the prospective importance of industrial tourism in Ukraine for the sustainable development of the tourism industry.

Keywords: industrial tourism, tourism, production (industrial) tourism, tourist attraction (attractiveness), tourist potential